

Text de PLATÓ, *El Banquet*. Barcelona, edicions 62, 1998ss. Traducció de Joan Leita i edició de Josep Montserrat

[I. Mite d'Eros]

[201d] Et deixaré ja, tanmateix, i us explicaré el discurs sobre Eros que vaig sentir una vegada d'una dona de Mantinea [ciutat de la plana d'Arcàdia], Diotima [dona sàvia] la qual era sàvia tant en aquestes com en moltes altres coses. Una vegada, per als atenesos, havent ofert un sacrifici per la pesta, va aconseguir un ajornament de deu anys de l'epidèmia. Va ser ella també la que va instruir-me en assumptes amorosos... Per tant, intentaré exposar-vos, en la mesura que pugui jo mateix i a partir de les coses acordades ente jo i Agató, el discurs que va pronunciar aquella dona. Cal, doncs, com tu vas explicar-ho, oh Agató, [1] exposar en primer lloc què és Eros en si mateix, quina és la seva naturalesa, [2] per explicar després les seves obres. [201e] Em sembla, per consegüent, que la cosa més fàcil és exposar-ho tot de la mateixa manera com va procedir aleshores aquella estrangera, tot interrogant-me [diàleg, oralitat]; si fa no fa, en efecte, jo li deia les mateixes coses que Agató em deia suara a mi: que Eros és un gran Déu i que és amor de les coses belles. Ella, nogensmenys, em refutava amb els mateixos arguments que jo he emprat contra això [argument d'autoritat], tot dient, segons el meu discurs, que no és bell ni bo. Llavors li vaig dir:

- Com dius, Diotima? És que Eros és lleig i dolent?
- No blasfemis! –va dir ella–. Creus que el que no és bell ha de ser necessàriament lleig? [lògica de la retòrica sofista i de la definició socràtica]
- [202a] Amb tota certesa.
- Llavors, el que no és savi és ignorant? No saps que hi ha quelcom d'intermedi entre saviesa i ignorància? [Intermedi 1]
- Què és això?
- No saps que el fet d'opinar correctament [eikos logos], fins i tot sense poder donar-ne raó –va dir– no és ni saber (car un fet del qual no es pot donar raó no seria ciència) ni ignorància (car el que s'escau de ser real no podria constituir ignorància)? L'opinió correcta és, tanmateix, una mena de cosa intermèdia entre la intel·lecció i la ignorància. [Intermedi 2]
- Dius la veritat–vaig dir jo.

- [202b] Així, doncs, **no pretenguis imposar que allò que no és bell sigui lleig ni que allò que no és bo sigui dolent**. De la mateixa manera procedeix tocant a **Eros**: com que tu mateix reconeixes que **no és bo ni bell**, **no creguis tampoc que ha de ser lleig i dolent, sinó quelcom d'intermedi** [Intermedi 3] –va dir– entre l'un i l'altre. [paral·lelisme amb la filosofia: amor a la saviesa, tendència a. L'eros és qui ens fa més savis].
- Tanmateix –vaig dir jo–, **es reconeix per part de tothom que és un gran déu**.
- Et refereixes –va dir– a tots aquells qui no saben, o també a aquells qui saben?
- A tots plegats, sens dubte.

Aleshores, **ella es va posar a riure** i va dir:

- I de quina manera, oh Sòcrates, es podria reconèixer que és un gran déu per [202c] part **d'aquells qui afirmen que ni tan sols és un déu?**
- Qui són aquests? –vaig preguntar.
- **Un ets tu –va respondre– i una altra jo**. [contra la tradició paidètica d'Homer i Hesíode]

Llavors jo vaig replicar:

- Com expliques això?

I ella va asseverar:

- Fàcilment. Digue's-me, en efecte: no afirmes que tots els déus són feliços i bells? O gosaries d'afirmar que algun dels déus no és bell ni feliç?
- Per Zeus, de la neva banda, no! –vaig respondre.
- És que no anomenes, doncs, **feliços aquells qui posseeixen** [manca de desig] les coses bones i les coses belles? [202d]
- Enterament, no cal dir-ho.
- Tanmateix, tocant a Eros, has reconegut almenys que, **com que manca de les coses bones i belles, desitja precisament aquestes coses que li manquen**. [desig com a principi de transcendència; occidentalisme; paral·lelisme amb la filosofia]
- Ho he reconegut, en efecte.
- Per consegüent, com podria ser aleshores un déu el qui no participa de les coses belles i bones?
- De cap manera, tal com sembla.
- Ja veus, doncs –va dir– que tu tampoc no consideres Eros com un déu [perquè Sòcrates és el vertader filòsof].
- Què podria ser aleshores Eros? –vaig dir–. **Un mortal?** [Eros y Thanatos]

- De cap de les maneres!
- Com en els casos precedents –va dir–, **quelcom d'intermedi entre el que és mortal i el que és immortal**. [Intermedi 4]
- Què és això, oh Diotima?
- [202d] Un gran **Daimon**, oh Sòcrates, cat tot el que és daimònic és un **ésser intermedi** entre un **déu i un mortal**. [Intermedi 5. Fins aquí, Eros= Theós, deu. A l'època arcaïca, Theós y daimon eran pràcticament sinònims. A l'època clàssica, daimon passa a ser inferior]
- Quin **poder** té?
- **El d'interpretar i transmetre als déus les coses pròpies del homes i als homes les pròpies dels déus** [Intermedi 5; **Hermes**]: pregàries i sacrificis dels uns, mentre que dels altres ordres i retribucions dels sacrificis, D'altra banda, **trobant-se enmig dels uns i dels altres, omple el buit existent, de tal manera que el tot s'uneix completament amb si mateix** [mediador]. Mitjançant aquest ésser es posa en funcionament tota **l'endevinació**, com també l'art dels **sacerdots**, tant pel que [203a] fa als **sacrificis** com pel que fa a les **iniciacions**, igual que el **encantaments**, tota la **màntica** i **màgia**. **Un déu no es barreja pas amb un home, ans mitjançant aquest ésser són possibles als déus tota relació i tot diàleg amb els homes, tant si estan desperts com si dormen**. [l'amor és el més diví de l'esser huma i el més humà dels déus]. Alhora, el qui és savi en aquestes matèries és un **home daimonic** [savi en qüestions d'esperit: sentimentals, d'idees, de força vital], mentre que aquell qui és savi en qualsevol altra cosa, sigui en arts o en algunes feines manuals, és un artesà. Aquests **daimons**, doncs, són nombrosos i de totes menes: un d'ells és també **Eros**.
- **Tanmateix –vaig preguntar– de quin pare va néixer i de quina mare?**
- [203b] **És molt llarg d'explicar –va respondre–. Però t'ho diré**. En efecte, has de saber que, quan va néixer **Afrodita**, els déus van celebrar un **banquet** [banquet dins del Banquet], i entre altres hi havia també **Poros** [enginy, recurs], el fill de **Metis**. Ara: després que van acabar de dinar, va arribar **Penia** [Pobresa, Aristòfanes; tots dos: l'enginy de la pobresa] amb la intenció de mendicar, essent un festí tan abundant, i era a la vora de la porta. Mentrestant, Poros, **embriagat** de nèctar [car encara no existia el vi], va entrar al jardí de Zeus i, **ensopit per l'embriaguesa**, va adormir-se. Aleshores **Penia**, volent fer-se un fill de Poro a causa de la dificultat d'aconseguir una altra cosa, [203c]

s'ajeu al se costat i aixó va engendrar Eros. Precisament per això Eros va esdevenir acompanyant i servent d'Afrodita, essent engendrat en la festa del seu naixement [joc d'engendrar-nèixer] i essent alhora per naturalesa un amant d'allò que és bell, ja que Afrodita és també bella.

Així doncs, essent fill de Poros i Penia, Eros ha restat en la condició següent. En primer lloc, és sempre pobre i, ben lluny de ser delicat i bell, com pensa la gent, és més aviat dur i sec, [203d] camina descalç i no té casa, jeu sempre a terra i sense res que el cobreixi, dormint al ras a la vora de les portes i al carrer, compartint sempre la indigència [incertesa] per tal com posseeix la naturalesa de la seva mare. En canvi, conforme al seu pare, és aficionat a les coses belles i bones, és valent, agosarat, actiu, caçador terrible, disposat sempre a posar un parany, delerós de coneixements [filòsof] i fètil en recursos, amant de la saviesa durant tota la seva vida [filòsof], màgic terrible, fetiller i sofista. Per naturalesa, no és immortal ni mortal, [203e] ans en el mateix dia adès floreix i viu adès mor, i torna aviure de bell nou, tanmaneix, quan es revifen els seus recursos, a causa de la naturalesa del seu pare; sempre se li escola, nogenysmenys, allò que ha aconseguit, de tal manera que Eros no està mai ni en la manca total de recursos ni en la riquesa.

D'altra banda, és enmig de la saviesa i de la ignorància. [204a] [Intermedi 6]. La qüestió, en efecte, és la següent: cap dels déus no estima la saviesa ni desitja esdevenir savi (car ja ho és), igual que qualsevol altre que sigui savi tampoc no estima la saviesa; tampoc els ignorants no estimen la saviesa ni desitgen esdevenir savis, car la ignorància té precisament com a cosa pensa això: el fet que aquell qui no és bell ni bo ni intel·ligent es pensa que ho és prou; així, doncs, el qui es pensa que no fretura de quelcom tampoc no deistja això que no es pensa necessitar.

- Qui són aleshores, oh Diotima –vaig preguntar jo– els qui estimen la saviesa, si no ho són els savis ni els ignorants?
- [204b] Fins i tot per a un infant –va respondre ella– ja és clar que ho són els qui es troben enmig d'ambdós, entre els quals es trobaria també Eros [Intermedi 7]. La saviesa, en efecte, és una de les coses més belles, al mateix temps que Eros és amor d'allò que és bell, de tal manera que és necessari que Eros sigui amant de la saviesa [filòsof] i, essent amant de la saviesa, sigui quelcom d'intermedi entre el savi i l'ignorant. La causa d'això, alhora, és

també el seu naixement, car és fill d'un pare savi i fèrtil de recursos, per bé que d'una mare que no és sàvia i que no té cap mena de recursos. Heus aquí, oh estimat Sòcrates, la naturalesa d'aquest dàimon. [204c] [fins aquí, resposta ala primera pregunta]. Ara: tocant al que tu vas pensar que era Eros, no hi ha res sorprenent en el fet que te n'hagis convençut; vas pensar, tal com em sembla que resta provat a partir del que tu dius, que Eros era l'estimat, no pas el que estima; precisament per això, em peso, et va fer l'efecte que Eros era totalment bell, car allò que és amable és també allò que és realment bell, delicat, perfecte i digne de tota felicitat, mentre que el que estima posseeix una altra forma específica diferent, tal com he explicat.

[II. Metàfora de la generació: Eros y thánatos cap a la immortalitat-Transcendència]

Aleshores vaig dir:

- Sigui, doncs, així, estrangera, car parles bellament. Ara, essent Eros d'aquesta naturalesa, quina utilitat té per als homes? [a partir d'aquí, segona pregunta, sobre les obres que pot fer]
- [204d] Això és precisament, oh Sòcrates –va dir–, el que intentaré ensenyar-te. Eros, en efecte, és d'aquesta manera i ha nascut així, per bé que és amant de les coses belles, com tu afirmes. Nogensmenys, si algú ens preguntés: “En què, oh Sòcrates i Diotima, és amor de les coses belles?”, o bé de la manera següent, més clara: “El qui estima és amant de les coses belles; què estima?”

I jo vaig respondre:

- Que esdevinguin per a si. [La possessió]
- La resposta, tanmateix, –va dir ella–, reclama encara la pregunta següent: “Què serà d'aquell per al qual esdevinguin les coses belles?”

Llavors li vaig dir que jo no estava encara totalment preparat per respondre de seguida a aquella pregunta.

- [204e] Bé –va dir ella–, fes com si algú, canviant i emprent el mot “bo” en lloc del mot “bell”, et preguntés: “Mira, oh Sòcrates, el qui estima és amant de les coses bones; però, què estima?”
- Que esdevinguin per a si –vaig respondre.
- I què serà d'aquell per al qual esdevinguin les coses bones?
- [205a] Això ja ho puc respondre més fàcilment –vaig fer jo–: que serà feliç. [205a]

- En efecte –va dir ella–, **per la possessió de les coses bones els feliços són feliços**, i ja no cal continuar preguntant: “Per què vol ser feliç aquell qui vol ser-ho” ans sembla que la resposta ja té la seva fi.
- [...]
- [206a]
- En resum, consegüentment –va dir–, **l’amor és que allò que és bo sigui sempre per a si mateix**.
- No hi ha res de més veritat que el que dius –vaig fer jo.
- [206b] Així doncs –va dir ella–, com que l’amor és sempre això, de quina manera i en quina activitat podria anomenar-se amor **l’esforç i la intensitat** d’aquells que el persegueixen? Quina pot ser exactament aquesta acció? Pots dir-ho?
- En aquest cas –vaig respondre– no t’admiraria, oh Diotima, per la teva saviesa ni hauria vingut tantes vegades a tu per aprendre precisament aquestes coses.
- T’ho diré jo, doncs –va dir–. En efecte, aquesta acció és un **infantament en la bellesa, tant pel que fa al cos com pel que fa a l'ànima** [tema recurrent de la metàfora sexual: llevadora, infantament; acció perfecte d’estar ple, que no li sobre ni li falta res: infantar; parir des de la bellesa; **anem cap a l’ascens eròtic posterior**]
- El que vols dir en realitat –vaig fer jo– **necessita endevinació**, i **jo no ho endevino**.
- [206c] Aleshores, t’ho diré més clarament –va dir ella–. En efecte, tots els homes, oh Sòcrates, **tenen fecunditat, tant pel que fa al cos com pel que fa a l'ànima**; alhora, després que s’arriba a una certa edat, **la nostra naturalesa desitja infantar** [desig de transcendència]; ara bé, **no pot infantar en allò que és lleig, sinó en allò que és bell** [unió amb la bellesa]. La unió d’un home i una dona és efectivament un infantament, al mateix temps que una obra divina, i això és el que hi ha d’immortal en l’ésser vivent, que és mortal: la fecunditat i la procreació. És impossible, tanmateix, que aquestes coses s’esdevinguin [206d] en allò que és discordant, **allò que és lleig, però, és discordant amb tot el que és diví, mentre que allò que és bell hi concorda**. Per consegüent, la bellesa és en la procreació Moira i Ilitia. **Per això, quan l’ésser fecund s’atansa a allò que és bell, esdevé propici i es dilata amb molt de gaudi, i aleshores infanta, procrea**; no gensmenys, quan s’atansa a allò que és lleig, es

contreu sorrut i ple d'aflicció, se n'aarta, s'encongeix i no procrea, ans suporta penosament la càrrega pesant de la seva fecunditat. D'aquí prové precisament que al qui està fecundat i ja engrossit li esdevingui **la passió per** [206e] **allò que és bell**, per tal com **allibera el qui ho posseeix de la gran sofrença del part**, **car l'amor**, oh Sòcrates –va afegir–, no és pas **amor d'allò que és bell**, tal com tu et penses.

- Què és aleshroes?
- **Amor de la procreació i de l'infantament en la bellesa.**
- Sigui així –vaig fer–.
- És totalment així –va asseverar–. Ara: per què precisament de la procreació? Perquè **la procreació és el que de perdurable i immortal pot existir en un ésser mortal**. [207a] Alhora, a partir de les coses acordables, és necessari desitjar la immortalitat juntament amb el bé, si realment l'amor és que allò que és no sigui sempre per a si mateix. Així, doncs, a paritr d'aquest raonament,és necessari que **l'amor sigui també amor de la immortalitat**.
- [...]
- [207d]
- [...] **La naturalesa mortal cerca**, en la mesura que és possible, **existir sempre i ser immortal, tanmateix, només pot ser-ho per això: per la procreació**, pel fet **que deixa sempre, en lloc de l'ésser vell un altre de nou** [...]
- [208b]
- **Per aquest mecanisme**, Oh Sòcrates –va asseverar–, **allò que és mortal participa de la immortalitat, tant el cos com totes les altres coses; allò que és immortal, en canvi, participa d'una altra manera**. No te'n meravellis, doncs, **si tot ésser aprecia per naturalesa la seva pròpia descendència**, **car gràcies a la immortalitat aquest zel i aquest amor són companys inseparables de tothom**.

De la meva banda, havent sentit aquest discurs, em vaig quedar de fet meravellat i vaig parlar dient:

- Digues-me, oh molt sàvia Diotima, és veritablement així això que dius? [208c]

I ella, **com els millors sofistes**, em va respondre:

- N'has d'estar ben segur, Sòcrates, per tal com, **si vols considerar l'amor dels homes per l'honor, et quedaràs també meravellat de la seva irracionalitat** [fins aquí: l'irracional], si no reflexiones sobre les coses que jo he dit, tenint en

compte en quina condició terrible es troben per l'amor d'esdevenir famosos "i deixar per al temps perdurable una fama immortal" [...]

– [III. Cap a l'Acadèmia: els que són fecunds segons l'ànima. Situació de gènere. De l'heterosexualitat a la homosexualitat]

– Per consegüent –va continuar dient– els qui són fecunds segons el cos es giren més aviat cap a les dones i d'aquesta manera són amants, procurant-se mitjançant l'engendrament de fills, tal com creuen, immortalitat, record i felicitat "per a la totalitat del temps futur". En canvi, els qui són fecunds segons l'ànima... car hi ha –va asseverar– [209a] qui engendren en les ànimes encara més que en els cossos tot allò que correspon a l'ànima engendrar i infantar. I què és, doncs, això que li correspon? El coneixement i qualsevol altra virtut. D'aquesta mena són precisament procreadors tots els poetes; com també aquells qui s'anomenen inventors entre els professionals. Ara: el coneixement més gran i més bell –va dir– és de bon tros l'organització de les ciutats i de les institucions, el nom de la qual és de fet ponderació i justícia. [209b] Entre aquests, tanmateix, quan algú, essent diví, se sent des de jove fecund en l'ànima i, arribada l'edat, desitja ja infantar i procrear, aleshores, tal com em penso, cerca també al seu voltant la bellesa en la qual pugui procrear, car en allò que és lleig no procrearà mai. Així doncs, per raó de la seva fecunditat, s'aferra més als cossos bells que als lleigs; alhora, si s'escau que troba una ànima bella, noble i ben dotada per naturalesa, s'aferra llavors enterament al conjunt d'ambdues coses: davant d'aquest ésser humà, se sent tot seguit ple de raonaments sobre la virtut, sobre com ha de ser l'home bo i a què s'ha de dedicar, i així s'esforça a educar-la. [209c] En efecte, estant en contacte, tal com em penso, amb allò que és bell i en la seva companyia, infanta i procrea allò que des de feia temps podia concebre, tant en la seva presència com recordant-ho en la seva absència, al mateix temps que en comunitat amb aquella persona ajuda a nodrir el que ha procreat, de tal manera que els d'aquesta mena mantenen els uns entre els altres una comunitat molt més gran que la dels fills i una amistat més sòlida, per tal com tenen en comú uns fills més bells i més immortals. [...]

[209e]

[IV. L'ascens eròtic]

Heus aquí, doncs, Sòcrates, els assuptes amorosos en el misteri dels quals potser podries iniciar-te. [210a] Pel que fa, tanmateix, a la iniciació i a la revelació perfectes, [terminologia dels misteris d'Eleusis; Diotima com a guia], a causa de les quals existeixen aquelles primeres, si algú procedeix correctament, no sé pas si en series capaç. Per consegüent, jo mateixa te les explicaré –va dir– i no estalviaré cap esforç. Procura, doncs, seguir-me, si ets capaç.

Cal, en efecte va continuar dient–, que el qui vulgui anar per la via recta cap a aquest objectiu comenci certament des de jove a encaminar-se cap als [1 bellesa material] cossos bells, i, si el seu guia el dirigeix correctament, a enamorar-se en primer lloc d'un sol cos i a engendrar-hi bells raonaments; després, cal que compregui que la bellesa que hi ha en qualsevol cos és germana de la que hi ha en un altre cos i que, [210b] si cal perseguir la bellesa de la forma, constitueix una bestiesa el fet de no considerar com una de sola i la mateixa la bellesa que hi ha en tots els cossos. Ara: un cop hagi comprès això, ha de fer-se amant de tots els cossos bells i calmar aquest deler per un de sol, tot menyspreant-lo i tenint-lo per insignificant.

Després d'això, [2 bellesa de l'ànima individual i col·lectiva; ètica] ha de considerar com a més honrosa la bellesa que hi ha en les ànimes que la que hi ha en el cos, de tal manera que, si algú te l'ànima noble, encara que tingui un esplendor insignificant, [210c] li basti per estimar-lo, interessar-se per ell, infantilment i cercar raonaments de tal mena que facin millors els joves, a fi que es vegi obligat de bell nou a contemplar la bellesa que hi ha en els costums i en les lleis i a veure que tot això està emparentat amb si mateix, per tal de considerar que la bellesa que es refereix al cos és insignificant.

[3 bellesa dels coneixements] Després dels costums, ha de guiar-lo als coneixements a fi que vegi també la bellesa dels coneixements i, fixant la mirada en aquesta bellesa que ja és enorme, [210d] no continuï aferrant-se, com un servent, a la bellesa d'un sol ésser, com la d'un jovent, d'un home o d'un sol costum, deixant de ser en aquests esclavatge un individu miserable i pusil·lànim, sinó que, girat cap a aquesta mar enorme de la bellesa i contemplant-la, infantilment nombrosos, bells i magnífics discursos i pensaments nats en l'amor il·limitat a la saviesa, fins que, enfortit i ja madur aleshores, percebi que hi ha un sol

coneixement de la bellesa, un coneixement de la mena que serà descrita tot seguit.

[4 bellesa en si] [210e] Però esforça't ara –va dir– a prestar-me l'atenció més gran que et sigui possible. En efecte, aquell qui fins aquí hagi estat instruït en els assumptes amorosos, un cop que hagi contemplat les coses belles ordenadament i correctament, descobrirà de sobte [exaífnes], a la di ja de la seva iniciació amorosa, quelcom de meravellosament bell per naturalesa, és a dir, allò mateix, oh Sòcrates, que va ser la causa per la qual van fer-se tots els esforços anteriors: [211a] primerament, que existeix sempre, ni es genera ni destrueix, ni creix ni minva; després, que no és bell en un aspecte i lleig en un altre, ni adés sí adés no, ni bell respecte a un punt i lleig respecte a un altre, ni aquí bell i allí lleig, com si fos per a alguns bell i per a d'altres lleig; ni tampoc se li apareixerà aquesta bellesa com una cara, ni com unes mans, ni com qualsevol altra de les coses de què participa un cos, ni com un discurs, ni com algun coneixement, ni com a existent en una altra cosa, com a ara en un ésser vivent, sigui a la terra o sigui al cel, [211b] o en qualsevol ésser, sinó que se li apareixerà la bellesa en si mateixa, que és sempre específicament única amb si mateixa, mentre que totes les altres coses belles participen d'ella, de tal manera que la generació i la destrucció d'aquestes altres coses ni li augmenten ni la disminueixen, ni li esdevé cap mena de patiment. Així doncs, quan algú s'enlaira a partir de les coses d'aquí mitjançant l'afecció correcta als joves i comença a albirar aquella bellesa, es pot afirmar que gairabé toca el terme. [Resum] [211c] En efecte, aquesta és exactament la via correcta per arribar als assumptes amorosos o ser-hi conduït per un altre: començant per les coses belles d'aquí i tenint com a objecte aquella bellesa, anar enlairant-se sempre servint-se'n com si fossin esglaons, passant d'un sol cos bell a dos, de dos a tots els cossos bells, dels cossos bells als costums bells, dels costums bells a les ciències belles i, a partir d'aquestes ciències, acabar en aquella ciència que no és altra cosa sinó la ciència d'aquella bellesa explicada i es conegui finalment què és al bellesa en si mateixa.

[211d] Heus aquí, oh estimat Sòcrates –va dir l'estrangera de Mantinea– el punt de la vida en el qual, més que en qualsevol altre, val la pena viure per a un home; quan contempla la bellesa en si mateixa. Si alguna vegada arribes a veure-la, et semblarà que no té comparació no amb l'or, ni amb els vestits, no amb els joves i adolescents bells, davant dels quals ara et quedes extasiat i estàs disposat,

tant tu com molts d'altres, veient els joves estimats i, estant sempre en la seva companyia, a no menjar ni beure, si això fos possible, sinó solament a contemplar-los i a estar en la seva companyia. Què cal que pensem aleshores – va afegir– si se li esdevingués a algú el fet de veure [211e] **la bellesa en si mateixa, en la seva naturalesa veritable, pura, sense barreja i sense estar infectada** per carns humanes, ni per colors, ni per moltes altres futilitats mortals, i pogués percebre la **bellesa divina en si mateixa**, de forma específicament única? És que creus –va continuar dient– que esdevé miserable la vida d'un home que mira en aquesta direcció, [212a] que contempla aquella bellesa amb el que cal contemplar-la i viu en la seva companyia? O no penses –va asseverar– que només aleshores, quan vegi la bellesa amb allò que és visible, [4rt part] **se li esdevindrà la possibilitat d'infantar, no pas imatges de la virtut, ja que no estarà en contacte amb una imatge, sinó virtuts veritables, ja que estarà en contacte amb la veritat?** D'altra banda, no penses també que, al qui ha infantat i nodrit una virtut veritable, li esdevé possible **fer-se amic de la divinitat i arribar a a ser ell mateix immortal**, si li és possible a algun altre dels homes?

- [212b]Aquestes coses, oh Fedre i tots els altres, em va dir, doncs, Diotima, i jo en vaig quedar convençut; alhora, igualment convençut, intento també persuadir els altres que, per adquirir aquesta possessió, difícilment podria afagar algú **un col·laborador de la naturalesa humana millor que Eros**. De la menva banda, precisament per això assevero que **tothom ha d'honorar Eros**, i no solament jo mateix honoro i practico en gran mesura els assumptes amorosos, sinó que els recomano també als altres, al mateix temps que ara i sempre encomio el poder i la valentia d'Eros, en la mesura que en sóc capaç. Per consegüent, oh Fedre, [212c] considera aquest discurs, si vols, com un encomi pronunciat en honor d'Eros; si no, amomena'l amb el nom que et plagui i de la manera concreta que t'agradi.